

หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง กับการพัฒนาประเทศ

“ ...ในการพัฒนาประเทศนั้นจำเป็นต้องทำตามลำดับขั้นตอน
เริ่มด้วยการสร้างพื้นฐาน คือความมีกินมีใช้ของประชาชนก่อน
โดยวิธีการที่ประหยัดระมัดระวัง แต่ถูกต้องตามหลักวิชา
เมื่อพื้นฐานเกิดขึ้นมั่นคงพอควรแล้ว
จึงค่อยสร้างเสริมความเจริญให้ค่อยเป็นค่อยไปตามลำดับ
ด้วยความรอบคอบ ระมัดระวัง และประหยัดนั้น
ก็เพื่อป้องกันความผิดพลาดล้มเหลว
และเพื่อให้บรรลุผลสำเร็จได้แน่นอนบริบูรณ์... ”

พระบรมราโชวาทในพิธีพระราชทานปริญญาบัตรของ
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
๑๙ กรกฎาคม ๒๕๑๗

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (สศช.) ได้น้อมนำหลักปรัชญา
ของเศรษฐกิจพอเพียงที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวพระราชทานแก่ปวงชนชาวไทย มาเป็นปรัชญา
นำทางในการพัฒนาประเทศตั้งแต่แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๙ จนถึงปัจจุบัน

หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เป็นแนวทางการดำเนินชีวิตและวิถีปฏิบัติไปสู่ความสมดุล ที่ตั้ง
อยู่บนพื้นฐานของทางสายกลางและความไม่ประมาท โดยคำนึงถึงความพอประมาณ ความมีเหตุผล
การสร้างภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี โดยมีคุณธรรม หลักวิชา และการดำเนินชีวิตด้วยความอดทน มีสติ และ
ปัญญา เป็นพื้นฐานในการดำรงชีวิต และป้องกันให้รอดพ้นจากวิกฤต และให้สามารถดำรงอยู่ได้อย่าง
มั่นคงและยั่งยืนภายใต้กระแสโลกาภิวัตน์ที่เต็มไปด้วยความท้าทายและกระแสการเปลี่ยนแปลงต่างๆ
ทั้งที่พึงปรารถนาและไม่พึงปรารถนา

แผนฯ ๑๑ ...สู่การพัฒนาที่ยั่งยืน

ภูมิคุ้มกันกับการพัฒนาประเทศ

ในระยะของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๑ ประเทศไทยต้องเผชิญการเปลี่ยนแปลงที่สำคัญภายใต้กระแสโลกาภิวัตน์ จึงต้องเตรียมความพร้อมโดยใช้ประโยชน์จากภูมิคุ้มกันที่มีอยู่ในการเผชิญความเสี่ยงและการเปลี่ยนแปลง

การเปลี่ยนแปลงที่มีผลต่อการพัฒนาประเทศ

ระดับโลก

- การเปลี่ยนแปลง กฎ กติกาใหม่ของโลก
- การปรับตัวเข้าสู่เศรษฐกิจโลกแบบหลายศูนย์กลาง
- การเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุโลก
- การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศโลก
- ความมั่นคงด้านอาหารและพลังงานของโลกมีแนวโน้มจะเป็นปัญหาสำคัญ
- ความก้าวหน้าทางเทคโนโลยี
- การก่อการร้ายสากลเป็นภัยคุกคามประชาคมโลก

ภายในประเทศ

พิจารณามิติการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจ สังคม ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และการบริหารจัดการ การพัฒนาประเทศ

ความเสี่ยงต่อการพัฒนาประเทศ

มี ๖ ประการ ได้แก่

- การบริหารภาครัฐอ่อนแอ
- โครงสร้างทางเศรษฐกิจไม่สามารถรองรับการเติบโตอย่างยั่งยืน
- โครงสร้างประชากรที่มีผู้สูงอายุเพิ่มขึ้น ขณะที่ประชากรวัยเด็ก และแรงงานลดลง
- ค่านิยมที่ดิ่งลงของไทยเสื่อมถอย
- ฐานทรัพยากรธรรมชาติและสภาพแวดล้อมของประเทศมีแนวโน้มเสื่อมโทรมรุนแรง
- ประเทศไทยยังคงมีความเสี่ยงด้านความมั่นคง

ภูมิคุ้มกันประเทศ

ประเทศไทยสามารถรองรับผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงจากภายนอก และภายใน รวมทั้งจัดการความเสี่ยงได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยนำภูมิคุ้มกันที่มีอยู่มาใช้ประโยชน์ ได้แก่

- ประเทศไทยมีการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข
- การพัฒนาประเทศให้อยู่บนฐานความรู้และเทคโนโลยีที่ทันสมัย
- สังคมไทยมีค่านิยมและวัฒนธรรมที่ดีงาม
- ภาคการเกษตรเป็นฐานรายได้หลักและความมั่นคงด้านอาหารของประเทศ
- ชุมชนเป็นกลไกที่มีความสามารถในการบริหารจัดการ มีส่วนร่วมในการพัฒนาคุณภาพชีวิตและเชื่อมโยงกันเป็นสังคมสวัสดิการ

แผนฯ ๑๑ ... สู่อการพัฒนาที่ยั่งยืน

วิสัยทัศน์ วัตถุประสงค์ ยุทธศาสตร์การพัฒนาประเทศ

วิสัยทัศน์

สังคมอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข ด้วยความเสมอภาค
เป็นธรรม และมีภูมิคุ้มกันต่อการเปลี่ยนแปลง

วัตถุประสงค์

- สังคมมีความเป็นธรรมและเป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกัน
- คนไทยทุกกลุ่มวัยได้รับการพัฒนาอย่างเป็นองค์รวม
ทั้งทางกาย ใจ สติปัญญา อารมณ์ คุณธรรม จริยธรรม
และสถาบันทางสังคมมีบทบาทหลักในการพัฒนาคน
ให้มีคุณภาพ
- เศรษฐกิจเติบโตอย่างมีเสถียรภาพ คุณภาพ และยั่งยืน
เป็นผู้นำการผลิตสินค้าและบริการบนฐานปัญญาและ
ความคิดสร้างสรรค์ในภูมิภาคอาเซียน มีความมั่นคง
ทางอาหารและพลังงาน การผลิตและการบริโภคเป็น
มิตรต่อสิ่งแวดล้อม นำไปสู่การเป็นสังคมคาร์บอนต่ำ
- ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมมีเพียงพอต่อการ
รักษาสสมดุลของระบบนิเวศ และเป็นฐานที่มั่นคง
ของการพัฒนาประเทศ

ยุทธศาสตร์การพัฒนาประเทศ

ในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๑

(พ.ศ. ๒๕๕๕-๒๕๕๙) ประกอบด้วย

- ยุทธศาสตร์การสร้างความเป็นธรรมในสังคม
- ยุทธศาสตร์การพัฒนาคนสู่สังคมแห่งการเรียนรู้
ตลอดชีวิตอย่างยั่งยืน
- ยุทธศาสตร์ความเข้มแข็งภาคเกษตร ความมั่นคง
ของอาหารและพลังงาน
- ยุทธศาสตร์การปรับโครงสร้างเศรษฐกิจสู่การเติบโต
อย่างยั่งยืนและมีคุณภาพ
- ยุทธศาสตร์การสร้างเชื่อมโยงกับประเทศ
ในภูมิภาค เพื่อความมั่นคงทางเศรษฐกิจและสังคม
- ยุทธศาสตร์การจัดการทรัพยากรธรรมชาติและ
สิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืน

แผนฯ ๑๑ ... สู่การพัฒนาที่ยั่งยืน

การสร้างความเป็นธรรมในสังคม

สถานการณ์และความเสี่ยง

- โครงสร้างเศรษฐกิจไม่เอื้อต่อการพัฒนาที่ยั่งยืนและเป็นปัจจัยเสี่ยงที่จะทำให้เกิดช่องว่างทางเศรษฐกิจ การพัฒนาด้านเศรษฐกิจของไทยต้องพึ่งพิงต่างประเทศมาก ทำให้มีความอ่อนไหวสูงต่อการเปลี่ยนแปลงของเศรษฐกิจโลก ในขณะที่โครงสร้างภาษีมีความไม่เป็นธรรม ตลอดจนการพัฒนาที่ยังกระจุกตัวในเขตกรุงเทพฯ และปริมณฑล และการรวมศูนย์บริหารจัดการภาครัฐ ทำให้ความก้าวหน้าทางเศรษฐกิจแตกต่างกันมากในระดับพื้นที่
- โครงสร้างทางสังคมยังมีช่องว่างที่แตกต่างกันมาก ระหว่างชนชั้น ทั้งในด้านองค์ความรู้ การเข้าถึงข้อมูลข่าวสาร และคุณภาพบริการทางสังคม ผู้ด้อยโอกาสยังไม่สามารถเข้าถึงบริการทางสังคมได้อย่างทั่วถึง แรงงานนอกระบบส่วนใหญ่ยังไม่มีหลักประกันทางสังคม ผู้มีรายได้น้อยในเขตเมืองที่มีช่องว่างทางสังคมกับกลุ่มชนชั้นกลางและกลุ่มรายได้สูง โดยเฉพาะโอกาสในการเข้าถึงบริการสาธารณะที่มีคุณภาพและความมั่นคงด้านรายได้

- การเข้าถึงการใช้ประโยชน์ทรัพยากรธรรมชาติ ทำให้ชุมชนสูญเสียความสามารถในการพึ่งตนเอง การพัฒนาเศรษฐกิจที่มุ่งเน้นการขยายตัวเชิงปริมาณมาเป็นเวลายาวนาน ทำให้กลุ่มทุนดักตวงผลประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติมาก ชุมชนไม่สามารถเข้าถึงและใช้ประโยชน์ได้ ต้องอาศัยแหล่งอาหารจากภายนอกชุมชนที่มีต้นทุนสูง ฯลฯ
- การทุจริตประพฤติมิชอบยังคงเป็นอุปสรรคสำคัญในการบริหารราชการแผ่นดิน ขณะที่การเข้าถึงสิทธิและกระบวนการยุติธรรมของคนกลุ่มต่างๆ ในสังคมไทยยังไม่เท่าเทียมเป็นธรรม

วัตถุประสงค์

- เพื่อสร้างโอกาสการเข้าถึงปัจจัยการประกอบอาชีพ ทั้งแหล่งทุน โครงสร้างพื้นฐานและทักษะความรู้ที่จะเป็นฐานการประกอบอาชีพที่มั่นคง นำไปสู่การยกระดับคุณภาพชีวิตให้ทุกคนในสังคมไทย

- เพื่อให้ทุกคนในสังคมไทยมีความเท่าเทียมกันในการเข้าถึงบริการทางสังคมที่มีคุณภาพและสามารถดำรงชีวิตอยู่ได้อย่างมีศักดิ์ศรี
- เพื่อให้ประชาชนทุกคนได้รับการคุ้มครองสิทธิพื้นฐาน อันพึงมีพึงได้ เข้าถึงกระบวนการยุติธรรมอย่างเสมอภาค รวมทั้งสร้างความโปร่งใสในกระบวนการตัดสินใจของระบบบริหารราชการแผ่นดินบนพื้นฐานของการใช้หลักนิติธรรม หลักคุณธรรมและจริยธรรม และหลักผลประโยชน์ส่วนรวมของประเทศ
- เพื่อสนับสนุนให้ภาคีการพัฒนาทุกภาคส่วนมีส่วนร่วม แก้ไขปัญหาความเหลื่อมล้ำและลดความขัดแย้งในสังคมไทยและดำรงชีวิตอยู่ในสังคมอย่างเป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกัน

แนวทางการพัฒนา

โดยการสร้างความมั่นคงทางเศรษฐกิจและสังคมให้ทุกคนในสังคมไทยให้สามารถ

- เข้าถึงบริการทางสังคมที่มีคุณภาพ
- มีโอกาสเข้าถึงทรัพยากรและโครงสร้างพื้นฐานในการสร้างอาชีพและรายได้ที่มั่นคง
- ได้รับการคุ้มครองตามสิทธิพึงมีพึงได้
- สามารถเข้าถึงกระบวนการยุติธรรมอย่างเสมอภาคและดำรงชีวิตอยู่ได้อย่างมีศักดิ์ศรี ภายใต้ระบบบริหารจัดการภาครัฐที่โปร่งใส ยึดประโยชน์ส่วนรวม
- เปิดโอกาสการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนในกระบวนการพัฒนาประเทศ รวมทั้งร่วมตรวจสอบการทุจริตคอร์รัปชัน

แผนฯ ๑๑ ...สู่การพัฒนาที่ยั่งยืน

การพัฒนาคนสู่สังคมแห่งการเรียนรู้ ตลอดชีวิตอย่างยั่งยืน

สถานการณ์การเปลี่ยนแปลงที่มีผลต่อการพัฒนาคนไทย

- **คุณภาพคน** โครงสร้างประชากรจะมีสัดส่วน วัยเด็ก : วัยแรงงาน : ผู้สูงอายุ ลดลงจากร้อยละ ๒๐.๕ : ๖๗.๖ : ๑๑.๙ ในปี ๒๕๕๓ เป็นร้อยละ ๑๘.๓ : ๖๖.๙ : ๑๔.๘ ในปี ๒๕๕๙ **กลุ่มเด็ก** ระดับเข้าวัยปัญญาค่าเฉลี่ยลดลงจาก ๘๑ เป็น ๘๘ (ปี ๒๕๔๐-๒๕๕๒) มีภาวะโภชนาการเกิน/โรคอ้วนร้อยละ ๑๐.๖ ผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้ต่ำกว่าร้อยละ ๕๐ มีพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศ ส่งผลให้เกิดการตั้งครรภ์ในวัยรุ่นเพิ่มสูงขึ้น **กลุ่มวัยทำงาน** มีระดับการศึกษาสูงขึ้น แต่อัตราเพิ่มผลิตภาพแรงงานต่ำเพียงร้อยละ ๑.๘ สัดส่วนนักเรียนสายอาชีวะต่อสายสามัญอยู่ในอัตรา ๔๐ : ๖๐ **กลุ่มวัยสูงอายุ** อายุยืนยาวขึ้น แต่เจ็บป่วยด้วยโรคเรื้อรังเพิ่มขึ้น
- **ความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน** การก่ออาชญากรรมมีแนวโน้มสูงขึ้นอย่างต่อเนื่องช่วงปี ๒๕๔๘ - ๒๕๕๒ จาก ๓๕๕.๘๙ เป็น ๕๑๖.๖๘ คดี/แสนคน การแพร่ระบาดของยาเสพติดเป็นภัยร้ายที่ส่งผลกระทบต่อกลุ่มเด็กและเยาวชนอย่างกว้างขวาง

- **สังคมไทยเผชิญวิกฤตความเสื่อมถอยด้านคุณธรรมจริยธรรม** มีการเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรมที่หลากหลายและมีแนวโน้มเป็นสังคมปัจเจกมากขึ้น ประเทศไทยมีดัชนีชีวิตคอร์รัปชันอยู่ลำดับที่ ๘๔ จาก ๑๘๐ ประเทศ เด็ก/สตรีที่ตกเป็นเหยื่อจากความรุนแรงที่ได้รับการช่วยเหลือจากศูนย์พึ่งได้เพิ่มขึ้นจาก ๕,๖๕๖ รายในปี ๔๘ เป็น ๑๑,๑๔๐ รายในปี ๒๕๕๒
- **สื่อมีอิทธิพลต่อการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของประชาชน** แต่ยังมีบทบาทในการส่งเสริมการพัฒนาคุณภาพคนค่อนข้างน้อย สะท้อนจากรายการโทรทัศน์ในหนึ่งชั่วโมงมีภาพความรุนแรง ๓.๒๙ ครั้ง ภาพตอกย้ำการสร้างอคติเชิงลบต่อผู้อื่น ๑.๓๔ ครั้ง เว็บไซต์ส่วนใหญ่มีเนื้อหาเกี่ยวกับเรื่องเพศ/การใช้ภาษาที่ไม่เหมาะสม

วัตถุประสงค์

- เพื่อพัฒนาคุณภาพคนไทยทุกกลุ่มวัยให้มีความพร้อมทั้งกาย ใจ สติปัญญา มีระเบียบวินัย มีจิตสำนึกวัฒนธรรมที่ดีงามและรู้คุณค่าความเป็นไทย มีโอกาสและสามารถเรียนรู้ตลอดชีวิต มีภูมิคุ้มกันต่อการเปลี่ยนแปลง และเป็นพลังทางสังคม ในการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ

- เพื่อยกระดับการพัฒนาคุณภาพการศึกษาไทยให้ได้มาตรฐานสากล และเพิ่มโอกาสทางการศึกษาและการเรียนรู้ในรูปแบบที่หลากหลาย
- เพื่อเสริมสร้างสภาพแวดล้อมทางครอบครัว ชุมชน และสังคมให้มั่นคงและเอื้อต่อการพัฒนาคนอย่างสอดคล้องกับบริบทการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจและสังคมในอนาคต

แนวทางการพัฒนา

- ปรับโครงสร้างและการกระจายตัวประชากรให้เหมาะสม ด้วยการส่งเสริมให้คนไทยมีบุตรที่มีคุณภาพ และมีการกระจายตัวประชากรที่สอดคล้องกับศักยภาพและโอกาสของพื้นที่
- พัฒนาคุณภาพคนไทยให้เหมาะสมตามช่วงวัย ให้มีภูมิคุ้มกันต่อการเปลี่ยนแปลง เชื่อมโยงสู่การสร้างขีดความสามารถในการประกอบสัมมาอาชีพ และการดำรงชีวิตที่เหมาะสม รวมทั้งค้นหาเด็กที่มีอัจฉริยภาพและผู้มีความสามารถพิเศษด้านต่างๆ ให้ได้รับการส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพอย่างเต็มที่และต่อเนื่อง
- ส่งเสริมการลดปัจจัยเสี่ยงด้านสุขภาพอย่างเป็นองค์รวม ควบคู่กับการพัฒนาคุณภาพระบบบริการสาธารณสุขให้มีคุณภาพ โดยเฉพาะระบบบริการขั้นพื้นฐาน การส่งเสริมการแพทย์ทางเลือกและเวชศาสตร์ผู้สูงอายุ
- สร้างโอกาสการเรียนรู้ตลอดชีวิต ให้คนทุกกลุ่มทุกวัย ด้วยการสร้างกระแสสังคม ให้การเรียนรู้เป็นหน้าที่ของคนไทยทุกคน สามารถเข้าถึงแหล่งเรียนรู้ และองค์ความรู้ที่หลากหลาย
- เสริมสร้างความเข้มแข็งของสถาบันทางสังคม โดยส่งเสริมให้ทุกภาคส่วนนำค่านิยมและวัฒนธรรมที่ดีงามของไทยเป็นฐานในการพัฒนาคนและสังคม

แผนฯ ๑๑ ...สู่การพัฒนาที่ยั่งยืน

ก้าวใหม่สู่ความมั่นคงด้านอาหาร

สถานการณ์

- ความต้องการบริโภคอาหารของโลกมีแนวโน้มสูงขึ้นจากการเพิ่มขึ้นของจำนวนประชากรโลก โดยในปี ๒๕๕๑ ความต้องการบริโภคข้าวของโลกรวม ๓๘๒ ล้านตัน เพิ่มขึ้นเป็น ๓๘๔ ล้านตัน ในปี ๒๕๕๓ เช่นเดียวกับประเทศไทยที่มีการบริโภคเพิ่มขึ้น จาก ๑๐.๗๓ ล้านตัน ในปี ๒๕๕๐ เป็น ๑๑.๓๐ ล้านตัน ในปี ๒๕๕๒
- ภาคเกษตรกำลังเผชิญกับภาวะต้นทุนการผลิตที่สูงขึ้น เนื่องจากรูปแบบการผลิตพืชเชิงเดี่ยวที่มีความผันผวนด้านราคา ความเสื่อมโทรมของทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ และระดับอุณหภูมิเฉลี่ยที่มีแนวโน้มสูงขึ้น รวมถึงภัยพิบัติทางธรรมชาติที่เกิดขึ้นบ่อยครั้ง
- ปัญหาการครอบครองทรัพยากรพันธุกรรมและการผูกขาดทางการค้าเมล็ดพันธุ์พืชส่งผลกระทบต่อวิถีชีวิตของเกษตรกรรายย่อยจำนวนมาก
- เนื่องจากไทยมีแนวโน้มความต้องการพลังงานเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง โดยในปี ๒๕๕๐ มีการใช้พลังงานเทียบเท่าน้ำมันดิบ ๑,๖๐๐ พันบาร์เรลต่อวัน เพิ่มขึ้นเป็น ๑,๖๗๐ พันบาร์เรลต่อวัน ในปี ๒๕๕๒ ส่งผลให้มีการนำพืชอาหารไปใช้ผลิตเป็นพลังงานทดแทนมากขึ้น อันเป็นปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อความมั่นคงทางอาหารของประเทศในระยะยาว

นโยบายเกี่ยวกับพันธุ์พืชของประเทศไทย

วัตถุประสงค์

- ภาคเกษตรเป็นฐานการผลิตที่มีความมั่นคงและมีการเติบโตอย่างมีประสิทธิภาพ โดยให้ความสำคัญกับความมั่นคงด้านอาหารของประเทศเป็นลำดับแรก
- เกษตรกรมีความมั่นคงในอาชีพและรายได้ สามารถพึ่งพาตนเองอย่างยั่งยืน ด้วยระบบเกษตรกรรมยั่งยืน
- ชุมชนและเกษตรกรมีส่วนร่วมและสนับสนุนความมั่นคงด้านอาหารและพลังงาน

แนวทางการพัฒนา

- พัฒนาทรัพยากรธรรมชาติที่เป็นฐานการผลิตภาคเกษตรให้เข้มแข็งและยั่งยืน โดยการคุ้มครองพื้นที่ที่มีศักยภาพทางการเกษตร และสนับสนุนให้เกษตรกรรายย่อยมีที่ดิน/สิทธิทำกิน รวมถึงฟื้นฟูคุณภาพของทรัพยากรดิน และการเพิ่มประสิทธิภาพการใช้น้ำภาคเกษตร
- เพิ่มประสิทธิภาพและศักยภาพการผลิตภาคเกษตร โดยสนับสนุนการวิจัยและพัฒนาพันธุ์พืช พันธุ์สัตว์ และสัตว์น้ำ สนับสนุนการบริหารจัดการ และการสร้างนวัตกรรมตลอดห่วงโซ่การผลิตสินค้าเกษตร
- สร้างมูลค่าเพิ่มผลผลิตทางการเกษตรตลอดห่วงโซ่การผลิต โดยสนับสนุนการผลิตและบริการของชุมชนในการสร้างมูลค่าเพิ่มสินค้าเกษตร อาหาร และพลังงาน พัฒนาต่อยอดสินค้าเกษตรให้มีโอกาสทางการตลาดยิ่งขึ้น
- สร้างความมั่นคงในอาชีพและรายได้ให้แก่เกษตรกร โดยเร่งพัฒนาระบบประกันภัยพืชผลการเกษตร ส่งเสริมระบบเกษตรกรรมยั่งยืน และการทำการเกษตรแบบมีพันธสัญญาที่เป็นธรรมแก่ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง
- สร้างความมั่นคงด้านอาหารและพัฒนาพลังงานชีวภาพในระดับครัวเรือนและชุมชน โดยสนับสนุนการทำเกษตรกรรมอย่างยั่งยืน รวมถึงส่งเสริมการนำวัตถุดิบและสิ่งเหลือใช้จากการเกษตรมาผลิตเป็นพลังงานทดแทนใช้ในระดับครัวเรือนและชุมชน
- สร้างความมั่นคงด้านพลังงานชีวภาพเพื่อสนับสนุนการพัฒนาประเทศและความเข้มแข็งภาคเกษตร โดยส่งเสริมการวิจัยและพัฒนาการผลิตพลังงานจากพืชพลังงาน สนับสนุนระบบการบริหารจัดการสินค้าเกษตรที่ใช้เป็นทั้งอาหารและพลังงาน รวมทั้งปลูกจิตสำนึกในการใช้พลังงานชีวภาพอย่างมีประสิทธิภาพและคุ้มค่า

แผนฯ ๑๑ ...สู่การพัฒนาที่ยั่งยืน

การปรับโครงสร้างเศรษฐกิจ สู่การเจริญเติบโตอย่างมีคุณภาพและยั่งยืน

สถานการณ์การเปลี่ยนแปลงที่มีผลต่อการพัฒนาเศรษฐกิจไทย

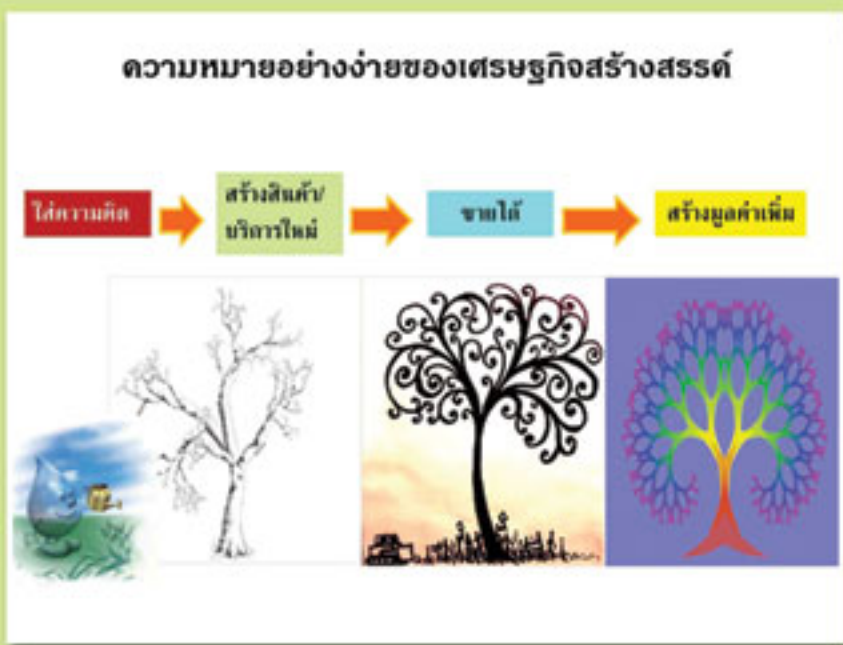
- **การเปลี่ยนแปลงโครงสร้างเศรษฐกิจ** ลัดส่วนการผลิตของภาคเกษตร อุตสาหกรรม และบริการ เปลี่ยนจากร้อยละ ๑ : ๓ : ๖ ในแผนฯ ๗ (พ.ศ. ๒๕๓๕-๒๕๓๙) เป็น ๑ : ๔ : ๕ ในช่วง ๓ ปีแรกของแผนฯ ๑๐
- **ผลตอบแทนของปัจจัยการผลิต** ผลตอบแทนของแรงงานลดลงอย่างต่อเนื่องตั้งแต่แผนฯ ๘ จากร้อยละ ๓๐.๒ เป็นร้อยละ ๒๘.๙ ในช่วง ๓ ปีแรกของแผนฯ ๑๐ ขณะที่ผลตอบแทนของปัจจัยการผลิตอื่นๆ อาทิ ผลตอบแทนของทุน ผู้ประกอบการ และที่ดินเพิ่มขึ้น

- **ปัจจัยแวดล้อมและระบบการแข่งขันของไทย** วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี คุณภาพการบริการของโครงสร้างพื้นฐาน กฎหมาย กฎ และระเบียบทางเศรษฐกิจไม่เอื้อต่อการจัดระบบการแข่งขันที่เป็นธรรม
- **ทิศทางการพัฒนาในระยะต่อไป** ให้ความสำคัญกับการปรับโครงสร้างเศรษฐกิจสู่การพัฒนาที่มีคุณภาพและยั่งยืน นำเศรษฐกิจสร้างสรรค์เป็นทางเลือกใหม่ในการขับเคลื่อนการพัฒนา

วัตถุประสงค์

- ปรับโครงสร้างเศรษฐกิจให้เจริญเติบโตอย่างมีคุณภาพและยั่งยืน
- รักษาเสถียรภาพทางเศรษฐกิจและสร้างระบบการแข่งขันเสรีและเป็นธรรม
- ให้ประเทศไทยมีความเชื่อมโยงกับเครือข่ายด้านการผลิตสินค้าและบริการบนฐานปัญญานวัตกรรม ความคิดสร้างสรรค์ และเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมในภูมิภาคอาเซียน

แนวทางการพัฒนา

- ปรับโครงสร้างภาคการค้าและการลงทุน โดยให้มีการเชื่อมโยงการลงทุนและการผลิตตลอดห่วงโซ่มูลค่า สู่ตลาดที่มีศักยภาพ
- ปรับโครงสร้างภาคการผลิตและบริการ โดยเพิ่มและเน้นให้เศรษฐกิจสร้างสรรค์เป็นเครื่องมือสำคัญในการปรับโครงสร้างที่มีคุณค่าและคุณภาพสูง
- ลงทุนเพื่อพัฒนาวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี วิจัย นวัตกรรม โครงสร้างพื้นฐาน และพลังงาน
- ปฏิรูปกฎหมายเศรษฐกิจ กฎ และระเบียบต่างๆ
- บริหารจัดการเศรษฐกิจส่วนรวมอย่างมีประสิทธิภาพและทันต่อการเปลี่ยนแปลง

ยุทธศาสตร์การปรับโครงสร้างเศรษฐกิจสู่การเติบโตอย่างมีคุณภาพและยั่งยืน

เทคโนโลยี นวัตกรรม และความคิดสร้างสรรค์ เป็นปัจจัยนำในการขับเคลื่อนการปรับโครงสร้างเศรษฐกิจของไทย และใช้โอกาสจากการขยายตัวของเอเชียให้เกิดประโยชน์กับประเทศ

วัตถุประสงค์

๑. ปรับโครงสร้างเศรษฐกิจให้เจริญเติบโตอย่างมีคุณภาพและยั่งยืน
๒. รักษาเสถียรภาพทางเศรษฐกิจและสร้างระบบการแข่งขันเสรีและเป็นธรรม
๓. ให้ประเทศไทยมีความเชื่อมโยงกับเครือข่ายด้านการผลิตสินค้าและบริการบนฐานปัญญานวัตกรรม ความคิดสร้างสรรค์ และเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมในภูมิภาคอาเซียน

แนวทาง การพัฒนา

การปรับโครงสร้างเศรษฐกิจ
สู่การพัฒนาที่มีคุณภาพและยั่งยืน

ปรับโครงสร้าง
ภาคการค้า
และ
การลงทุน

ปรับโครงสร้าง
ภาคการผลิต
และ
บริการ

การพัฒนาระบบการแข่งขันที่มีประสิทธิภาพ เท่าเทียม
และเป็นธรรม

พัฒนาปัจจัย
การผลิต

ลงทุนเพื่อ
พัฒนา วทน.
โครงสร้าง
พื้นฐาน และ
พลังงาน

ปฏิรูป
กฎหมาย
เศรษฐกิจ และ
กฎ ระเบียบ
ต่างๆ

การบริหารจัดการ เศรษฐกิจส่วนรวม

การบริหารจัดการด้านการเงิน

การบริหารจัดการด้านการคลัง

แผนฯ ๑๑ ...สู่การพัฒนาที่ยั่งยืน

การสร้างเชื่อมโยงกับประเทศในภูมิภาคเพื่อความมั่นคงทางเศรษฐกิจและสังคม

สถานการณ์

การเปลี่ยนแปลงในโลกที่สำคัญ ทั้งการเกิดชั่วอำนาจทางเศรษฐกิจใหม่ขึ้นในเอเชีย การเตรียมเป็นประชาคมอาเซียนในปี ๒๕๕๘ และการเกิดกรอบความร่วมมือใหม่ๆ ในกรอบเอเชียแปซิฟิก ทำให้ไทยต้องทบทวนบทบาทในกรอบอนุภูมิภาคที่มุ่งการเป็นหุ้นส่วนการพัฒนาอย่างเสมอภาค เสริมสร้างขีดความสามารถในการแข่งขันร่วมกัน เชื่อมโยงด้านห่วงโซ่การผลิต และการตลาด ภายใต้แผนงานการพัฒนาความร่วมมือทางเศรษฐกิจในอนุภูมิภาคลุ่มแม่น้ำโขง ๖ ประเทศ (GMS) และแผนงานการพัฒนาเขตเศรษฐกิจสามฝ่าย อินโดนีเซีย-มาเลเซีย-ไทย (IMT-GT)

วัตถุประสงค์

- เพื่อเพิ่มศักยภาพในการใช้ประโยชน์จากความเป็นจุดเชื่อมโยงที่สำคัญของประเทศไทยในเชิงยุทธศาสตร์ในภูมิภาคอาเซียนและเอเชียแปซิฟิก
- เพื่อเสริมสร้างประโยชน์ของไทยในด้านการค้า การลงทุน การเงินและโอกาสด้านการตลาดระหว่างประเทศ ในการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน รวมทั้งเชื่อมโยงด้านการค้าการลงทุนกับมหาอำนาจทางเศรษฐกิจใหม่
- เพื่อผลักดันบทบาทของไทยให้เป็นส่วนสำคัญของความร่วมมือในการพัฒนาภายใต้กรอบความร่วมมือต่างๆ ได้แก่ อนุภูมิภาค อาเซียน อาเซียนและพันธมิตร รวมทั้งเอเชียแปซิฟิก

แนวทางการพัฒนา

- พัฒนาความเชื่อมโยงด้านการขนส่งและโลจิสติกส์กับประเทศเพื่อนบ้าน
- พัฒนารฐานการลงทุนของไทยในประเทศเพื่อนบ้านโดยคำนึงถึงการเป็นหุ้นส่วนการพัฒนาและความยั่งยืน
- พัฒนาความพร้อมในการเข้าสู่การเป็นประชาคมอาเซียน โดยเฉพาะผู้ประกอบการขนาดกลางและขนาดเล็ก
- เข้าร่วมเป็นภาคีความร่วมมือระหว่างประเทศอย่างสร้างสรรค์ เป็นทางเลือกในการดำเนินนโยบายต่างประเทศของไทย
- สร้างความเป็นหุ้นส่วนทางเศรษฐกิจในภูมิภาคโดยเฉพาะด้านแรงงาน
- ไทยมีบทบาทสำคัญในการป้องกันภัยจากการก่อการร้าย/อาชญากรรมสากล ยาเสพติด พิบัติภัยและโรคติดต่อ
- เสริมสร้างความร่วมมือที่ดีระหว่างประเทศ โดยพัฒนาเศรษฐกิจอย่างมีจริยธรรม และคำนึงถึงผลกระทบต่อสภาพแวดล้อม
- เร่งรัดการใช้ประโยชน์จากข้อตกลงการค้าเสรีที่มีผลบังคับใช้แล้ว
- ปรับปรุงและเสริมสร้างความเข้มแข็งของภาคีการพัฒนาภายในประเทศตั้งแต่ระดับชุมชนท้องถิ่น

ยุทธศาสตร์การสร้างเชื่อมโยงประเทศในภูมิภาคเพื่อความมั่นคงทางเศรษฐกิจและสังคม

จุดเน้นของยุทธศาสตร์
“ให้
ความสำคัญ
กับ ๓ กลุ่ม

สร้างร่วมมือแบบหุ้นส่วนการพัฒนา
เพื่อความมั่นคงทางเศรษฐกิจและสังคม

อนุภูมิภาค
(GMS, IMT-GT,
ACMECS,
BIMSTEC)

อาเซียน
(ASEAN)

เอเชียแปซิฟิก
รวม อาเซียน+๓
อาเซียน+๖
เอเปค

๙ แนว ทาง การ พัฒนา	อนุภูมิภาค		อาเซียน	เอเชียแปซิฟิก	
	เชื่อมโยงการขนส่ง / โลจิสติกส์ โดยพัฒนาบริการ คน ปรับปรุง กฎระเบียบ	พัฒนาฐานการผลิต/ลงทุน ตาม แนวพื้นที่พัฒนาเศรษฐกิจ และ พัฒนาเศรษฐกิจชายแดน	สร้างความพร้อมเข้าสู่ประชาคมอาเซียน โดยพัฒนาบุคลากร เสริมสร้างสถาบัน การเรียนรู้ให้มีมาตรฐาน	เข้าร่วมเป็นภาคีความร่วมมือ อย่างสร้างสรรค์ ระดับโลกและ ภูมิภาค	
	๑	๒	๓	๔	
	ประเด็น การ พัฒนา ร่วม	ร่วมเป็นหุ้นส่วนทางเศรษฐกิจในภูมิภาคโดยพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ / เคลื่อนย้ายแรงงาน / ส่งเสริมแรงงานไทยในต่างประเทศ			๕
		มีส่วนร่วมในการป้องกันภัยจากการก่อการร้ายและอาชญากรรม ยาเสพติด ภัยพิบัติ และการแพร่ระบาดของโรคภัย			๖
		สร้างความร่วมมือที่ดีในการสนับสนุนการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจอย่างมีจริยธรรม ไม่ส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม			๗
		เร่งรัดการใช้ประโยชน์จากข้อตกลงการค้าเสรีที่มีผลบังคับใช้แล้ว			๘
ปรับปรุงและสร้างความเข้มแข็งของภาคีการพัฒนาในท้องถิ่น			๙		

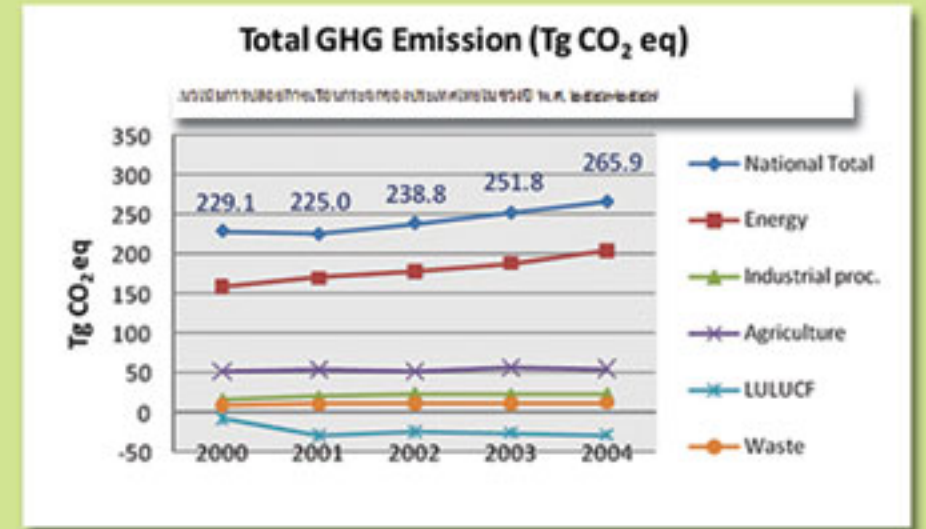
แผนฯ ๑๑ ...สู่การพัฒนาที่ยั่งยืน

การรับมือกับการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ

สถานการณ์

การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศโลก เกิดจากกิจกรรมของมนุษย์ทั้งทางตรงและทางอ้อม ทำให้บรรยากาศของโลกเปลี่ยนแปลงไป การเผาผลาญเชื้อเพลิงฟอสซิล เป็นสาเหตุสำคัญที่ทำให้ความเข้มข้นของก๊าซเรือนกระจกในบรรยากาศเพิ่มขึ้น ก่อให้เกิดปรากฏการณ์เรือนกระจก หรือภาวะโลกร้อน (global warming) ในปี ๒๕๔๘ ประเทศไทยปล่อยก๊าซเรือนกระจกที่ ๓๕๑ ล้านตัน CO₂ คิดเป็นร้อยละ 0.8 ของโลก และมีปริมาณการปล่อยที่ 5.3 ตันต่อคน และยังมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง ทั้งนี้ จีนปล่อยมากที่สุดรวม ๗,๒๑๙ ล้านตัน CO₂

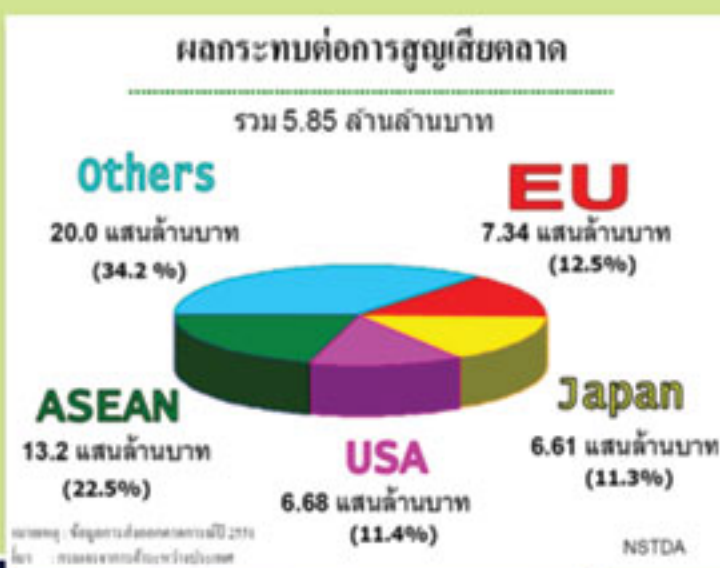
การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศโลก มีผลต่อการอยู่รอดของสิ่งมีชีวิตเนื่องจากอุณหภูมิสูงขึ้น ทำให้ฤดูกาลและปริมาณน้ำฝนเปลี่ยนแปลง เกิดภัยพิบัติรุนแรงและบ่อยครั้ง เป็นปัญหาสำคัญที่มวลมนุษยชาติจะต้องร่วมมือกันป้องกัน และเสริมสร้างความสามารถในการรองรับการเปลี่ยนแปลงที่จะเกิดขึ้น หากไม่ดำเนินการใดๆ เลยในปัจจุบัน ประเมินว่า ผลเสียหายจะมีมูลค่าร้อยละ ๕-๒๐ ของ GDP โลกต่อปี

ความเสี่ยง

จากอุณหภูมิโลกที่สูงขึ้น ประเทศไทยมีแนวโน้มที่จะเกิด

- **การสูญเสียพื้นที่ชายฝั่ง** จากการถูกกัดเซาะ และการเพิ่มสูงขึ้นของระดับน้ำทะเล ซึ่งจะส่งผลกระทบต่อทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง การประกอบอาชีพ ที่อยู่อาศัย รวมไปถึงธุรกิจการท่องเที่ยว
- **การขาดแคลนทรัพยากรน้ำ** จากการที่ปริมาณฝนที่มีความแปรปรวนในหลายพื้นที่ ในขณะที่ความต้องการใช้น้ำเพิ่มสูงขึ้น
- **ภัยพิบัติธรรมชาติถี่และรุนแรงมากขึ้น** ทั้งไฟป่า ภัยแล้ง อุทกภัย แผ่นดินถล่ม และวาตภัย ซึ่งกระทบต่อความมั่นคงของมนุษย์
- **ความหลากหลายทางชีวภาพลดลง** หากอุณหภูมิเฉลี่ยโลกเพิ่มขึ้นเพียง ๑ องศาเซลเซียส อาจกระทบต่อองค์ประกอบพันธุ์ไม้ในป่า ถึง ๑ ใน ๓ ของโลก สิ่งมีชีวิตในพื้นที่ระบบนิเวศธรรมชาติ จะเปลี่ยนแปลงองค์ประกอบ และการกระจายตัว เพื่อตอบสนองต่อเงื่อนไขใหม่ ประเทศไทยจัดอยู่ในพื้นที่วิกฤต (hot spot) ต่อการสูญเสียทรัพยากรชีวภาพ เนื่องจากมีความหลากหลายของทรัพยากรมาก แต่ได้รับการดูแลต่ำ
- **ความไม่มั่นคงด้านอาหารและพลังงาน** จากผลผลิตลดลงและการรุกรายขยายพื้นที่การเกษตร
- **การส่งออกสินค้าไปประเทศพัฒนาจะยากขึ้น** หากไม่ปรับเปลี่ยนการผลิตให้เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมมากขึ้น

แนวทางการรับมือ

- **อนุรักษ์ และฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม** ให้เพียงพอต่อการรักษาสมดุลของระบบนิเวศ และเป็นฐานที่มั่นคงของการพัฒนาประเทศ
- **ขับเคลื่อนการผลิตและการบริโภคที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม** เพื่อให้ประเทศก้าวไปสู่การเป็นสังคมคาร์บอนต่ำ
- **สร้างภูมิคุ้มกัน เตรียมความพร้อม และเพิ่มขีดความสามารถ** ในการรองรับ และปรับตัวต่อผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ และประเด็นสิ่งแวดล้อมโลก ทั้งด้านการค้า และภัยพิบัติทางธรรมชาติ
- **ควบคุมและลดมลพิษ** เพื่อสร้างคุณภาพสิ่งแวดล้อมที่ดีให้กับประชาชน
- **สร้างความเป็นธรรมในการเข้าถึงและใช้ประโยชน์ทรัพยากรธรรมชาติ** และมีการคุ้มครองรักษาผลประโยชน์ของประเทศจากข้อตกลงและพันธกรณีระหว่างประเทศ

แผนฯ ๑๑ ...สู่การพัฒนาที่ยั่งยืน

การบริหารจัดการแผนพัฒนา ฉบับที่ ๑๑ สู่การปฏิบัติ

หลักการ

“สังคมไทยยอมรับและใช้แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๑ เป็นกรอบทิศทางหลักในการพัฒนาและแปลงสู่แผนต่างๆ โดยยึดพื้นที่ ภารกิจ และการมีส่วนร่วม เพิ่มการใช้องค์ความรู้ เทคโนโลยี นวัตกรรม และความคิดสร้างสรรค์ ในการขับเคลื่อน ควบคู่กับการใช้กลไกและเครื่องมือการพัฒนาจากทุกภาคอย่างบูรณาการ”

แนวทางการบริหารจัดการแผนฯ ๑๑

- ประชาสัมพันธ์โดยใช้หลักการตลาด ให้ทุกภาคส่วน พร้อมเข้าร่วมในการผลักดันแผนฯ สู่การปฏิบัติ
- สร้างความเชื่อมโยงระหว่างแผนฯ ๑๑ กับแผนระดับต่างๆ โดยเฉพาะแผนระดับรอง หรือแผนเฉพาะด้าน เช่น แผนแม่บทโลจิสติกส์ แผนแม่บทท่องเที่ยว ฯลฯ ภาคีการพัฒนา บูรณาการประเด็นการพัฒนาภายใต้ยุทธศาสตร์ ไปสู่แผนปฏิบัติการที่มีความชัดเจน เป็นเครื่องมือ ในการขับเคลื่อนแผนสู่การปฏิบัติได้อย่างจริงจัง
- สร้างสภาพแวดล้อมให้เอื้อต่อการขับเคลื่อน นำการศึกษาวิจัยมาเป็นเครื่องมือสำคัญในการ ขับเคลื่อน ปรับปรุงกฎ ระเบียบ และกฎหมายต่างๆ รวมทั้งนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ประโยชน์
- เพิ่มประสิทธิภาพกลไกขับเคลื่อนแผนฯ คณะกรรมการระดับชาตินำสาระ เป้าหมาย และตัวชี้วัดของแผนฯ เป็นกรอบดำเนินการ จังหวัด เป็นจุดประสานขับเคลื่อนการพัฒนาระดับประเทศ และพื้นที่ ประสานและผลักดันให้กลไกนอกภาครัฐ มีส่วนร่วมขับเคลื่อนแผนฯ มากขึ้น
- เสริมสร้างบทบาทของทุกภาคส่วนให้ขับเคลื่อน แผนฯ ๑๑ อย่างมีประสิทธิภาพ ทั้งหน่วยงาน ส่วนกลาง ภูมิภาค และท้องถิ่น ธุรกิจเอกชน ภาคประชาชน ชุมชน สถาบันการศึกษา และองค์กรพัฒนาเอกชน
- ติดตามประเมินผลแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๑ ในระดับประเทศและพื้นที่ เสริมสร้างกลไก การตรวจสอบของภาคประชาชนให้เข้มแข็ง และพัฒนาระบบฐานข้อมูลให้เชื่อมโยงเป็น เครือข่าย

